

قطع اینترنت حذف صورت مسئله

کارشناسان در گفت و گو با «رسالته» از تأثیرات قطع اینترنت کل کشور برای جلوگیری از تقلب در آزمون‌های سراسری می‌گویند قطع اینترنت حذف صورت مسئله

گروه اجتماعی

رقابت در کنکور همیشه با حاشیه‌های فراوانی همراه بوده و لو رفتن یا خرید و فروش سؤالات و دفترچه‌ها در کانال‌های تلگرامی یکی از حاشیه‌های مهم این آزمون بزرگ است که به تازگی پیشنهاد شده در روزهای ۲۹ و ۳۰ دی ماه، همزمان با برگزاری آزمون سراسری، اینترنت در ایران به طور کامل قطع شود. این پیشنهاد از نگاه برخی کارشناسان به معنای حذف صورت مسئله است و آن را بیانگر ناتوانی دستگاه‌های مرتبط برای اتخاذ تصمیمی کارآمد و مناسب می‌دانند. اما گروهی دیگر در موافقت با این تصمیم معتقدند؛ برخلاف روش‌های تقلب که هم پای رشد تکنولوژی به روز شده، روش‌های نظارتی و مراقبتی منسوخ و کهنه مانده، بنابراین تنها راه چاره قطع اینترنت کل کشور است.

سازمان سنجش می‌گوید در سال‌های اخیر، تقلب و لو رفتن سؤالات آزمون‌های سراسری با فراگیری استفاده از گوشی‌های هوشمند و فناوری‌های نوپدید افزایش یافته و تلاش‌ها برای مقابله با آن نیز تاکنون نتیجه رضایت‌بخشی نداشته است. این سازمان پس از برگزاری آزمون سراسری ۱۴۰۰ اعلام کرد، دست‌کم به ۶۰۰ دانشجو مشکوک است و می‌خواهد از آن‌ها آزمون مجدد بگیرد؛ اگرچه این آزمون هیچ‌گاه برگزار نشد اما واقعیت آن است که مسئله لو رفتن سؤالات و تقلب در آزمون سراسری به چالشی جدی در حوزه آموزش عالی تبدیل شده و پیشنهاد قطعی کامل اینترنت در روزهای برگزاری آزمون، صرف نظر از دیدگاه موافقان و مخالفان، واکنش افراد مختلف را در پی داشته، به شکلی که وزارت ارتباطات اعلام کرده درخواست سازمان سنجش برای قطع اینترنت کشور در حال بررسی است و هنوز تصویب نشده است. در این میان حسن مروتی - معاون امور آزمون‌های سازمان سنجش با تأکید بر ناکارآمدی قطع منطقه‌ای اینترنت در کنکور سال قبل، قطع سراسری را ضروری خوانده و توضیح داده است: «سال گذشته اینترنت به صورت نقطه‌ای قطع شد، اما افراد توانسته بودند به آنتن‌های دیگر وصل شوند، چرا که اگر یک آنتنی در یک منطقه‌ای قطع باشد در همان منطقه این امکان وجود دارد که از آنتنی که کمی دورتر است، خط را بگیرند.»

با این حال عبدالرسول پورعباس- رئیس سازمان سنجش دو روز قبل با ابراز مخالفت نسبت به قطع سراسری اینترنت، موضع صریح این سازمان را اینگونه اعلام کرده است: «ما خواهان قطع کامل اینترنت نیستیم. می‌خواهیم عکس و فایلی ارسال و دریافت نشود نه اینکه اینترنت به طور مطلق قطع شود.» ضمن آنکه از نظر برخی کارشناسان ادعای کارساز نبودن قطع نقطه‌ای اینترنت ادعایی بی‌اساس است. علیرضا منافی با نگارش مقاله‌ای توضیح داده است: «این ادعا در حالی عنوان می‌شود که تاکنون نهادهای ذی‌ربط تدبیر جدی برای جلوگیری از تقلب در آزمون کنکور نداشته‌اند و حتی ابتدایی‌ترین اقدام یعنی راه‌اندازی ورودی کنترل‌شده برای شناسایی وسایل فلزی و دستگاه‌های الکترونیکی شرکت‌کنندگان را انجام نداده‌اند. علاوه بر آن، ادعای کارساز نبودن قطعی نقطه‌ای اینترنت نیز ادعایی بی‌اساس است، چرا که محدوده دسترسی یک آنتن مشخص است و بر اساس اطلاعات منتشر شده، زمان برگزاری کنکور سال قبل، اینترنت چندین منطقه اطراف حوزه‌های برگزاری کنکور قطع شد. اگرچه اقدام قطعی منطقه‌ای نیز رویکردی نادرست و نشان‌دهنده ناتوانی دستگاه‌های مرتبط برای حل مسئله و اتخاذ تصمیم مناسب است.»

این کارشناس در ادامه مقاله خود، تدابیر کشورهای دیگر به هنگام برگزاری آزمون را تشریح کرده است: «آنها به جای قطع اینترنت از فناوری‌های پیشرفته برای جلوگیری از تقلب استفاده می‌کنند. طی سال‌های اخیر سیستم کنترل آزمون در چین تحولات زیادی داشته است. یک دهه قبل ابتدا دوربین‌های نظارتی برای کنترل شرکت‌کنندگان نصب شدند، سپس دستگاه‌های فلزیاب آمدند و اکنون از هوش مصنوعی برای تجزیه و تحلیل زنده استفاده می‌شود. فناوری جدید هوش مصنوعی چین برای بررسی و تجزیه و تحلیل داده‌های ارسال شده از سالن‌های امتحان و سپس هشدار دادن به مانیتورهای ناظران استفاده می‌شود تا ناظران بررسی کنند که آیا حرکات بدن شرکت‌کنندگان مشکوک است یا خیر. همچنین دستگاه‌هایی در محل برگزاری امتحانات تعبیه شده است که سیگنال‌های تلفن همراه را بررسی می‌کند. در کره جنوبی و تایلند هم از فناوری پایش سیگنال‌های رادیویی به منظور شناسایی دستگاه‌های تلفن فعال و تجهیزات ارتباطی در آزمون ورودی دانشگاه‌ها استفاده می‌شود. اما دستگاه‌های اجرایی ایران به جای حل مسئله، حذف مسئله می‌کنند. سال گذشته رئیس وقت مرکز روابط عمومی وزارت ارتباطات در پاسخ به این سوال که چرا از دستگاه مسدودکننده آنتن موبایل در حوزه‌های کنکور استفاده نشد، گفت: «برای حوزه‌های امتحانی کنکور باید چندین هزار جمر تهیه می‌شد که اینترنت ممتحنین و مسئولان اجرایی کنکور را هم با اختلال روبه رو می‌کرد؛ پس از جمر استفاده

نشد.» او همچنین در پاسخ به این سوال که چرا قطع اینترنت در مناطق مورد نظر از قبل به مشترکان اطلاع داده نشد، گفت: «برخی از موضوعات باید در آخرین فرصت اطلاع رسانی شوند.»

متخلفان یک قدم جلوتر از نهادهای نظارتی

اما به رغم تمام حواشی ایجاد شده، محمدرضا نیک نژاد از کارشناسان شناخته شده نظام آموزشی موافق است که اینترنت در روزهای برگزاری آزمون به شکل سراسری قطع شود. او با اشاره به کنکور سال های 1400 و 1401 به «رسالت» می گوید: «امسال انتشار زودهنگام دفترچه کنکور تجربی حین برگزاری آزمون حاشیه ایجاد کرد. کانالهای تلگرامی مختلف و صفحات مجازی در دیگر شبکه های اجتماعی چند روز پیش از برگزاری آزمون، تبلیغ فروش سوالات کنکور را آغاز کردند. در سالهای اخیر تمایل خانواده ها به قبولی فرزندان شان در رشته های پزشکی افزایش یافته و در کنکور 1400، تقلب در بخش تجربی رخ داد و گستردگی ماجرا به حدی بود که پای دستگاه های امنیتی و کمیسیون اصل ۹۰ مجلس نیز به موضوع باز شد. اما اجرای فروش سوالات و تقلب تنها به این دو سال محدود نمی شود. طی یک دهه اخیر، سازمان سنجش و نیروی انتظامی هر سال اخباری مبنی بر دستگیری مدعیان فروش سوالات یا افراد مرتبط با برخی موسسات کمک آموزشی را که به دانش آموزان آموزش روش های تقلب را وعده داده بودند، منتشر کردند. بنابراین با حواشی ایجاد شده و ورود نهادهای امنیتی و تشکیل پرونده های قضائی باید با هوشیاری و نظارت بیشتری عمل کرد. برخی منابع آگاه در مواردی اعلام کرده اند

میزان تقلب سهم اثرگذاری در نتایج کنکور داشته است. حتی سال گذشته و امسال این مسئله بسیار خبرساز شد و سازمان سنجش و نهادهای امنیتی تاکیدشان بر این بود، تا از افرادی که رتبه های خوبی کسب کرده و مشکوک به تقلب بودند دوباره آزمون گرفته شود، اگرچه این اتفاق نیفتاد اما اغلب این افراد بدون هیچ زحمتی در رشته های پرطرفدار پزشکی به دانشگاه راه یافتند، رشته هایی که پذیرش در آن مستلزم صرف هزینه های مادی و غیرمادی از سوی خانواده ها و تلاش و زحمت از سوی داوطلبان است. بر این اساس با قطع سراسری اینترنت موافقم و از آنجایی که در سالیان گذشته بر اثر وقوع تقلب، حقوق عده ای پایمال شده، این تصمیم برای جامعه نیز قابل پذیرش است. اگرچه برخی معتقدند اینترنت در روز برگزاری آزمون باید به صورت نقطه ای قطع شود، اما پیشرفت فناوری و تکنولوژی مرزها را جابجا کرده و حتی کانال های تلگرامی، ابزارهای جاسوسی را به راحتی تبلیغ کرده و

می فروشند. از سوی دیگر سرعت غول فناوری، فرصت را از برنامه

ریزان گرفته است. ما در یک جهان نامتعیین به سر می بریم و دنیای فناوری بیش از هر چیز دیگری در حال تغییر و تحول است، به گونه ای که دانش آموزان از هذفری نامرئی و یا دوربین هایی استفاده می کنند که در عینک به کار می رود و یا دریافت کننده امواج را در پاک کن جاسازی می کنند. بنابراین قطع سراسری اینترنت در داخل کشور، یکی از مهمترین و بهترین گزینه هاست. اما به این مسئله هم معتقدم که متخلفان همیشه یک قدم از مسئولان و نهادهای نظارتی جلوترند. موضوع دیگر هم ناکارآمدی ساختاری و اجرایی کشور است، دستکم طی دو دهه اخیر در ساختار نظام آموزشی؛ عملکرد مسئولین بیش از آنکه کنشی باشد، واکنشی بوده است. یعنی از ابتدا اقدامات پایه ای انجام نشده و تازه پس از وقوع اتفاق واکنش نشان می دهند، به همین علت خلافاکارها همیشه یک قدم جلوتر از نهادهای مسئول حرکت می کنند.»

این کارشناس نظام آموزشی با تاکید بر اقدامات بلندمدت به منظور کاهش تخلفات می گوید: «در این زمینه باید با تضعیف ارزیابی کمی به سمت ارزیابی کیفی گام برداشت. در کشورهای دیگر نیز به همین ترتیب عمل شده است، به ویژه در جوامع اروپایی کنکور برگزار نمی شود و افراد برحسب علاقمندی خود مورد سنجش و ارزیابی قرار گرفته و در صورت پذیرش در یک رشته دانشگاهی ثبت نام می کنند. بنابراین نباید فقط به برگزاری کنکور بسنده کرد. هم‌اکنون تا 80 درصد صندلی دانشگاه‌ها بدون رقابت سنگین پر می‌شوند و تنها در 20 درصد رشته‌ها تقاضا و رقابت زیاد است. در این شرایط این پرسش پیش می‌آید که وقتی در اغلب رشته محل‌ها، رقابت سنگینی وجود ندارد، چرا باید کنکور سراسری برای همه رشته محل‌ها برگزار شود؟ بر این اساس طرح حذف آزمون سراسری ورودی دانشگاه‌ها از سال ۱۳۹۴ بر سر زبان‌ها افتاد تا برگزاری آزمون به دانشگاه‌های

معتبر و رشته‌های پرطرفدار محدود شود اما تاکنون به نتیجه روشنی نرسیده است. در طول زمان با نفوذ مافیایی که از این طریق درآمدهای چندین هزار میلیاردی کسب می‌کند، در مسیر حذف کنکور سنگ اندازی شده و مادامی که تعارض منافع وجود دارد، این مسئله به نتیجه نمی‌رسد.»

تقلب به اینترنت ربطی ندارد!

مجازات‌ها بازدارنده نیست محمد داوری از کارشناسان ارشد نظام آموزشی اگرچه بارها موافقتش را با کاهش تاثیر کنکور و یا حذف آن اعلام کرده، اما برخلاف نیک نژاد با قطعی سراسری اینترنت مخالف است. او در گفت و گو با «رساله» می گوید: «ایران تنها کشوری نیست که در آن آزمون برگزار می‌شود. آزمون‌های سراسری با هدف گزینش،

استخدام و اقدامات مختلف در سرتا سر نقاط جهان با درصد امنیت بسیار بالایی برگزار می شود. علت شکل گیری و گسترش ثقلب در کشور ما به قطع و وصل اینترنت ارتباطی ندارد، بلکه به عدم اعمال مجازات های بازدارنده برمی گردد. در واقع افراد متخلف هزینه سنگینی در قبال خطای خود نمی پردازند و حتی این افراد کرسی دانشگاه ها را تصاحب و مدارک فوق لیسانس و دکتری اخذ کرده اند. درحالی که اسناد ثقلب آنها موجود است. وقتی بروز یک تخلف هزینه سنگینی برای متخلفان ندارد، بارها تکرار می شود.»

این کارشناس بیان می کند: « قطعی اینترنت بحث برانگیز بوده و سوای انتقادات صورت گرفته، به این معنا و مفهوم است که مسئولان ذیربط گستردگی ثقلب را قبول دارند و در واقع مٌهر تاییدی بر اینکه برگزار کنندگان این آزمون قادر به اعمال شیوه ها و راهکارهای نوین نیستند، بنابراین ساده ترین گزینه را انتخاب کرده اند که این موضوع اذغانی بر ضعف مدیریت آنهاست. حتی چنین تصویری در اذهان عمومی نیز شکل گرفته که مسئولان در کنترل و مدیریت سایر مبادی ناتوان اند و این راهکار از یک مدیریت تنزل یافته و سطح پایین حکایت دارد. ضمن آنکه چنین اظهاراتی چهره داوطلبان و عوامل دست اندرکار این آزمون را مخدوش و اعتبار کنکور را زیرسوال می برد و تصمیمی کاملاً نادرست و غیرمنطقی است.»

هر ساعت قطعی، ۱/۵ میلیون دلار به اقتصاد کشور ضربه می زند
داوری، به جای قطعی اینترنت بر تغییر شیوه ارزیابی تاکید و در این باره می گوید: «وقتی پدیده ای در ابعاد مختلف غیرموجه می شود، نمی توان از اصل آن دفاع کرد. حتی اگر با روش های موجه بخواهیم این پدیده غیرموجه را استمرار ببخشیم، منطقی و عاقلانه نیست، در نتیجه به نظر می رسد که در خود اصل کنکور و برگزاری آزمون ها باید تجدیدنظر کرد. بهترین راهکار این است که امتحان نهایی در پایه های دهم، یازدهم و دوازدهم برگزار و درصد تاثیرگذاری هم به بیش از 70 درصد برسد؛ این موضوع برای سال های آینده در دستور کار است. در این صورت دانش آموزان سه بار در امتحان نهایی و یک بار هم در آزمون کنکور شرکت می کنند. هر قدر تعداد این آزمون ها بالاتر برود، اعتبار رتبه معنادارتر و میزان ثقلب کمتر می شود. ما با اصل کنکور مخالفیم، به این علت که دستاوردی برای ارتقاء کیفی نظام آموزشی نداشته و دستکم برگزاری امتحان نهایی در پایه های دهم، یازدهم و دوازدهم می تواند قدری به ارتقاء کیفیت کمک کند و همه دانش آموزان نیز منتظر ثقلب نمی مانند، درصد زیادی از همان ابتدای پایه دهم تلاش می کنند عملکرد تحصیلی خود را ارتقاء دهند. بنابراین اقداماتی از این دست

معنادارتر و قابل دفاع تر است.»
این کارشناس ارشد نظام آموزشی خاطرنشان می کند: «سالانه دو نوبت کنکور، در چهار روز برگزار می شود و اگر در این چهار روز اینترنت به صورت سراسری قطع شود، هر ساعت قطعی، ۱/۵ میلیون دلار به اقتصاد کشور ضربه میزند و آنچنان هزینه بر است که از نظر حقوقی و اخلاقی اقدامی فاقد مشروعیت بوده و به هیچ وجه پذیرفتنی نیست. اگر قرار باشد اینترنت را به صورت نقطه ای و در محدوده برگزاری آزمون قطع کنند، موجه تر است اما بازهم می تواند به معنای تضییع حقوق شهروندانی باشد که در این محدوده ها سکونت دارند.»

منبع: روزنامه رسالت 19 دی 1401 □□□□□□